

הלכות פורים

הרב איתן כהן - לשכת הרבנות אפרת

תשע"ח

האחרון כדי להגות פעמיים את המילה זכר - פעם אחת בצירה ופעם אחת בסגולה.⁶ יש להקפיד על הגעת ילדים מגיל חינוך (6-7) לקריאת פרשת זכור בבית הכנסת.

זכר למחצית השקל

ביום תענית אסתר לפני תפילת מנחה, נהוג לתת כסף זכר למחצית השקל⁷ - למטרות צדקה או תלמוד תורה. (יש הנותנים לפני קריאת המגילה בלילה, ויש המאחרים לתת אפילו עד לפני קריאת המגילה בפורים בשחרית.)

הסכום הנהוג הוא: לפי מנהג אשכנז - שלושה חצאים של המטבע הנהוג במדינה, כלומר שלושה חצאי שקלים. לפי מנהג עדות המזרח - שווי של עשרה גרם כסף טהור (השווי המדויק מתפרסם מידי שנה - על פי אתר מכון כת"ר, נכון לכ' שבט תשע"ח - השווי הוא כ-19 ש"ח, אך אם מחיר הכסף ישתנה הסכום ישתנה גם הוא בהתאם).

נהוג רבים שגם נשים נותנות זכר למחצית השקל, למרות שבמדבר הן לא היו בכלל ספירת אנשי הצבא, מכיוון שהן גם צריכות כפרה וכתוב "לכפר על נפשתיכם"⁸. (אם הסכום עבור כל המשפחה בשיטת הספרדים גבוה מידי ולא ניתן לעמוד בו, ניתן לתת פחות מהסכום הנקוב).

1. מסכת מגילה דף כט עמוד א, עיינו ב"משנה ברורה", סימן תרפ"א בטעמי קריאת הפרשיות.
2. עיינו בנושאי הכלים על השולחן ערוך, אורח חיים, סימן תרפ"א סעיף ז.
3. שו"ת אבני נזר, חלק אורח חיים, סימן תקט.
4. שו"ת בניין ציון, חלק ב, סימן ח - בשם הרב נתן אדלר רבו של ה"חתי" סופר.
5. על פי הפרי מגדים במשפחות זהב, אורח חיים, סימן רפ"ב, ס"ק ג.
6. משנה ברורה, שם ס"ק יח.
7. רמ"א, אורח חיים, סימן תרצד, סעיף א, הרב עובדיה יוסף כתב לתת לפני קריאת המגילה בליל פורים, ובמגן אברהם כתב שהמנהג לתת בפורים בשחרית לפני קריאת המגילה. כך החיים, אורח חיים, תרצד, ס"ק כז. פסקי תשובות סעיף ה.

ומציאים שלושה ספרי תורה).

זכירת מעשה עמלק

עוד לפני פורים אנו מקיימים מצוות עשה מהתורה לזכור את מה שעשה לנו עמלק בזמן יציאת מצרים - רצונו של עמלק היה לפתוח פתח לעמים לבוא להלחם בעם ישראל ולהשמד אותנו. זאת לאחר שבזמן ניסי יציאת מצרים נפל פחדנו על כל העמים. הרשעות ללא כל מטרות של זאת תישאר לנצח לזיכרון עולם, עד ימחה ה' את זכר עמלק מתחת השמים. התורה מצווה אותנו: "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים..."

האופן המעשי לקיום מצווה זו הוא הגעה לבית הכנסת בבוקר השבת שלפני פורים והקשבה לקריאת "פרשת זכור" בספר התורה. זוהי הפעם היחידה² בשנה שיש לנו חיוב של מצוות עשה לשמוע את קריאת התורה. לכן על כולם להגיע לבית הכנסת כדי לשמוע את קריאת התורה בשבת זו. (יש אומרים שגם פרשת פרה היא מצוות מתורה, ולפי דעה זאת יש לנהוג בה את כל התנאים הנהוגים בפרשת זכור).

נשים בחובת קריאת זכור - יש אומרים שנשים חייבות בקריאת זכור מהתורה³. אך מכיוון שמטרת הזכירה היא לצורך מחיית עמלק, שזו פעילות צבאית-גברית, יש הפוטרים את הנשים מקריאת זכור⁴.

אך המחייבים עונים לפוטרים שמלחמת עמלק היא מלחמת מצווה שגם נשים יוצאות אליה. מכיוון שיש כאן מחלוקת הפוסקים בדיון תורה ויש צדדים הלכתיים לכאן ולכאן, ראוי לחשוש לדעה שנשים חייבות ולהגיע לקריאת הפרשה.

את קריאת זכור חייב לקרוא אדם בוגר ולא נער⁵, לכן במקרה של נער בר מצווה בשבת זאת, לכתחילה לא יכין לקרוא את פרשת זכור, ובאם נוצר מצב שנער הכין את הפרשה - יש להתייעץ עם הרב כיצד לנהוג.

דיוק בקריאה - יש להקפיד לדייק בקריאת זכור - האשכנזים נהגו לחזור על הפסוק

עיקר עניינם של ימי הפורים הוא ימי **משתה ושמחה** על הנס שנעשה לנו, כשעם ישראל ניצל מגזרת כליה של המן הרשע - מזרע אגג מלך עמלק. אנו מהללים את הקדוש ברוך הוא ומודים על הנס הגדול שנעשה לנו על ידי קריאת המגילה. אולם אין די בחגיגה הפרטית, עניין ההצלה היה ההפך ממה שאמר המן "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד", אמרה אסתר למרדכי היהודי: **"לך כנוס את כל היהודים"**, לכן גם החגיגה נקבעה לא בציון הנס בלבד על ידי קריאת המגילה ולא ב"משתה ושמחה" פרטיים בלבד, אלא גם בקשרי **רעות וידידות בין איש לרעהו ואישה לרעותה** - לכן נקבע "משלוח המנות". אך אין שמחה בלי לשמח לב העניים, יתומים ואלמנות - ולכן הכרחי היה לקבוע גם את מצוות "מתנות לאביונים". ארבעת המצוות הללו נקבעו במגילה ואושרו על ידי אנשי הכנסת הגדולה: **"מלרא מגילה"**, **"מלשתה ושמחה"**, **"מלשלוש מנות איש לרעהו"** ו"מתנות לאביונים".

המצוות השונות:

ארבע פרשיות

חז"ל תקנו לקרוא החל מהשבת שלפני ראש חודש אדר ועד השבת של ראש חודש ניסן את ארבעת הפרשיות¹:

פרשת שקלים לפני ראש חודש אדר, שבו היו "מכריזים על השקלים" - ומתחילים באיסוף "מחצית השקל", לצורך קרבנות הציבור של השנה שמתחילה בניסן ומסתיימת בניסן הבא.

פרשת זכור - לזכירת מעשה עמלק - כפי שיפורטו הלכותיה בהמשך.

פרשת פרה - כדי להכין את עצמנו להטהר מטומאת המת לפני הקרבת קרבן הפסח ב"ד בניסן.

פרשת החודש - המזכירה את תחילת השנה מראש חודש ניסן ואת קידוש החודשים על ידי בית דין. (פרשת החודש השנה נקראת בשבת ראש חודש ניסן -

מחשבות בענייני חינוך לקראת פורים

מקרא מגילה

חינוך למקרא מגילה - כתב ה"שולחן ערוך" שמחנכים את הילדים לשמוע מקרא מגילה (שולחן ערוך, אורח חיים, סימן תרפ"ט, סעיף א). - קריאת מגילה היא הזדמנות חינוכית ממעלה ראשונה, מצד אחד אירוע מלא שמחה וחיוניות, ומצד שני הקפדה על פרטי הלכות על מנת לאפשר למבוגרים לצאת ידי חובה בשמיעת כל המגילה מבעל הקורא. האיזון העדין כיצד?

אי אפשר להתחיל את האיזון הזה בפעם הראשונה בבית הכנסת עצמו - זה נידון לכישלון, הילדים ירעשו, יפריעו למבוגרים - הם יגערו בהם. ובמקום חוויה חיונית של בית הכנסת הם יצאו במפך נפש עם חוויה טראומטית של מבוגרים שכעסו עליהם. צריך להשתמש בשבוע שלפני פורים כדי להתאמן. לתת רעשן בידי של הילד ולקרוא בשם המן - ולתת לו להרעיש ככל העולה על רוחו. לאחר מכן לעצור אותו ולהסביר לו שצריך להיות שוב בשקט עד הפעם הבאה שיקראו בשמו של המן וחוזר חלילה. מפעם לפעם להגדיל את ההפסקות בין המן למשנהו.

נכון זה יכול לעבוד בגילאים שונים עבור ילדים שונים (גילאי 4-7) וילדים אחרים יהיה יותר קשה הכל לפי טבעו של הילד. ילדים קטנים שאינם יכולים לשמוע על האיזון הזה אינם יכולים לשמוע את כל המגילה בבית הכנסת. אפשר לקרוא להם חלק מהמגילה בבית. (אמנם החינוך הוא לשמוע את המגילה ולא יוצאים ידי חובה רק בחלקה, אך דין זה נכון גם בברכות שלא ניתן לאמר רק חצי ברכה, אף על פי כן בחינוך ניתן להתחיל גם מחצי ברכה). בגילאי ביניים ניתן להביא אותם לקריאות מגילה יותר רגועות כגון קריאה נוספת המתקיימת בבית הכנסת לאלו שלא יכלו להגיע לקריאה הראשונה וכד'.

מתנות לאביונים

החינוך לדאגה לזולת - ערבות הדדית ודאגה לזה שאין לו לשמוח בכוחות עצמו, "עיניהם של אביונים נשואות למקרא מגילה" (מסכת מגילה דף ד עמוד ב), הם מחכים בכליון עינים האם גם הם יצליחו לשמוח בפורים? ההסבר שהשמחה הכי גדולה שיכולה להיות לאדם היא לאפשר למישהו אחר לשמוח "אין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים" (רמב"ם, משנה

תורה, הלכות מגילה פרק ב, הלכה יז). לכן יש להכין עם הילד לשלוח לאביונים שתי מטבעות, כדי שהוא יחוש שהוא נתן את הצדקה בעצמו, והוא עצמו זה שאיפשר גם לאביונים לשמוח בפורים. אין זה חשוב שאולי זהו סכום קטן מכדי שבאמת יוכלו האביונים לקנות בו משהו, כאן החינוך של הילד למצווה לתחושת הנתינה היא החשובה, ככל שיגדל הילד יבין את המשמעות של הכסף נוכל לעלות גם את סכום התרומה.

האם זה חיובי שילד יראה את אביו מבוסס - שתי קמעא (או יותר מזה)? תשובה: חד משמעית דבר מזיק! כאשר זה קורה בכל זמן אחר! - בפורים מותר לילד לראות את אביו מבוססם ודברי תורה נובעים ממנו - שתיה חריגה של פורים והשלכותיה הרוחניות החיוביות אינן מזיקות. מי ששתיה לא גורמת לו השלכות חיוביות - בכל מקרה לא מגיע לשמחה על ידי יין, וגם בלי שום קשר לילדים - צריך להגביל את עצמו בכמות השתיה.

תחפושות

כדאי להסביר לילדים שאנו מחפשים אותם לדמויות שאנו שמחים שהם יזדהו איתם, ולא סתם לכל מיני דמויות פרי הדמיון האנושי. וודאי שיש עניין להתחפש לדמויות מהתורה, הנביא או חז"ל, אך גם אהבה לבעלי חיים היא דבר כשר. העיקר הצניעות גם בפורים.

מצוות משלוחי מנות ומתנות לאביונים הופכים את פורים ליום שמח באמת אבל זכרו...

ישנן משפחות באפרת שנוקקות למשלוחי מזון כדי לשים אוכל על השולחן לכבוד כל שבת וחג. הפיצו קצת שמחה משך השנה: היכנסו לאתר ותרמו בנדיבות עכשיו!

WWW.CHASDEIEFRAT.ORG

פורים שמחים לכל קהילת אפרת ולכל בית ישראל

התכונות פוריות אינן זכיות

לגבי מי שמזיק לחברו בפורים - הפוסקים כתבו שאם אדם מזיק חברו בכוונה בפורים הוא חייב לשלם לו את הנזק, ורק אם זה קרה בטעות מתוך שמחת פורים הוא פטור מלשלם על הנזק, אם זה רק נזק קטן. אבל על נזק גדול חייב לשלם בכל מקרה.

6. חברה טובה שלי נוסעת בפורים ואני רוצה להביא לה משלוח מנות לפני פורים - האם אני יכולה?

יוצאים ידי חובה בכל מצוות פורים רק ביום פורים עצמו (חוץ מקריאת מגילה שקוראים גם בלילה - אבל בעיקר חייבים ביום), לכן אי אפשר לתת משלוח מנות לפני פורים. ואם נותנים משלוח לפני פורים זה רק מתנה רגילה ולא נחשב כ"משלוח מנות".

7. שכחתי לומר "על הניסים" בתפילה האם צריך לחזור ולומר?

מי ששכח לומר "על הניסים" ועדיין לא אמר את חתימת הברכה "ברוך אתה ה'... חוזר ואומר "על הניסים", אבל אם כבר אמר את חתימת הברכה אינו חוזר.

8. אני כבר בר/בת מצווה, רציתי לדעת מאיזה גיל מותר להשתכר?

לא צריך להשתכר באף גיל, חז"ל קבעו "חייב איניש לבסומי בפוריא" - מותר להתבשם קצת, לשתות יותר ממה שרגילים ביום חול רגיל, לכן מספיק לשתות כוסית קטנה של יין כדי לשמוח בו, ובשום אופן לא להשתכר ולאבד את החושים. - זה מסוכן מאוד, וגם מבייש את האדם מאוד - תזכרו איך נח התבייש כשהוא גילה מה שקרה איתו כשהיה שיכור.

רק למבוגרים שיודעים איך לשתות - מותר לשתות, ובתנאי שהשתיה תוציא מהם דברי תורה ולא דברי גנאי. וגם את זה יעשו בעיקר תוך כדי סעודת פורים, שהרי המאכלים מרגיעים את הנזק שיכול היין לעשות. ויש שיוצאים ידי חובה במעט שתיה, ואחר כך הולכים לנוח ונרדמים מהר בגלל השתיה.

ילדים יקרים אתם מוזמנים לפנות עם שאלות נוספות

במייל: raveitan@efrat.muni.il
בנייד: 050-4401459

פורים שמחים לכל בית ישראל!

שלנו, כי התחפושות בפורים הן התגלות של הפנימיות. כמו שהמבוגרים מגלים את הפנימיות שלהם בשתיית יין בפורים "נכנס יין יצא סוד".

ב. חשוב מאוד להקפיד על כך שהתחפושות תהיינה בטיחותיות - בשום אופן לא מחומרים שדלקים בקלות, או חומרים שקשה לנשום איתם. "סכנתא חמירא מאיסורא" = הסכנה חמורה בתורה יותר מאשר דבר שהתורה אוסרת לעשות.

3. האם לבת מותר להתחפש לבן ולבן מותר להתחפש לבת?

לדעת ה"שולחן ערוך" (ר' יוסף קארו), אסור גם בפורים לבן ללבוש בגדי בנות ולבת ללבוש בגדי בנים. אך לדעת הרמ"א, (-) ר' משה איסרליש - הפוסק הגדול של בני אשכנז) - האיסור לבנות להתלבש כמו בנים ולבנים להתלבש כמו בנות הוא בכל השנה למעט פורים שאז מותר להתחפש באופן כזה. אך לגדולים יותר כדאי להקפיד לפי הדעות האוסרות זאת (דעת ה"בית חדש", שהובאה בדברי ה"ט"ז וה"משנה ברורה").

4. האם מותר להרעיש ב"המן"?

הרמ"א (-) ר' משה איסרליש, כתב שהמנהג "להכות" בהמן כשקוראים את המגילה בבית הכנסת, ואסור לבטל מנהגים ולכן **חייבים להרעיש ב"המן"**. אבל יש פוסקים אחרונים שהיה קשה להם עם המנהג הזה, מכיוון שזה מבלבל את השומעים. ולכן הילדים שרוצים להרעיש ב"המן", צריכים ללכת לשמוע את המגילה במניין שבו מרעישים ב"המן" - **ולשים לב מתי רוצים להמשיך לקרוא ואז להפסיק להרעיש**. (כדאי להציע למבוגרים, שיהיה מישהו אחראי לסמן מתי להרעיש ומתי להפסיק - אתם יכולים להכין להם רמזור ירוק ואדום, או תמרור עצור וכד'). בספר "משנה ברורה" כתוב, שגם הילדים צריכים לזכור שיותר חשוב לעקוב אחרי קריאת המגילה מאשר להכות בהמן.

5. האם מותר להבהיל או לפגוע אנשים תוך כדי שמחת פורים?

אסור וחמור מאוד לפגוע בזולת ולכן אסור להבהיל אף אחד, לא בעזרת קולות, ולא בעזרת כל מני דברים מתפוצצים - שהם גם מסוכנים ואסור להשתמש בהם בכל מקרה!

1. שאלה: אילו מצוות ילדים חייבים לקיים בפורים?

תשובה: כל ילד לפי הגיל וההבנה שלו. יש ילדים שהגיעו לגיל חינוך והם חייבים לקיים את מצוות החג לפי דרגתם:

א. עוד לפני פורים ילדים שהגיעו לגיל חינוך (גיל 6-7) - ידאגו להגיע לבית הכנסת ב"שבת זכור" **לשמוע פרשת זכור** מתוך ספר התורה.

ב. **מקרא מגילה** - כל ילד שהגיע לחינוך צריך לשמוע את המגילה, אבל בהתחלה לא את כל המגילה - כמו שכאשר מלמדים ילד להתפלל בגיל שש הוא עדיין אומר רק חלק מהתפילה, ורק כאשר הילדים גדלים מלמדים אותם את כל התפילה. כך ילד שיועד להקשיב בשקט (ולהרעיש רק בהמן) ישמע את כל המגילה, ואם זה קשה לו, יתחיל לשמוע מ"איש יהודי היה" (תחילת פרק ב) - ועד כמה שיצליח יישאר להקשיב, כשמרגיש שממש לא יכול עוד לשבת בשקט, יקום בשקט וייצא - בלי להפריע לקריאת המגילה של הגדולים.

ג. **משלוח מנות** - ילד שיועד לתת מתנה לחברו, יבקש מההורים שיתנו לו במתנה את האוכל שבמשלוח המנות - בת ייתן לחברה, ובן ייתן לחבר.

ד. **מתנות לאביונים** - זו אחת המצוות החשובות ביותר, וגם מי שאין לו כסף יבקש קצת כסף מהוריו וייתן לעניים ביום פורים. אם לא יודע איך למצוא עניים בפורים עצמו, יכול לבקש מההורים לתת גם בשמו את המתנות לפני פורים כדי שביום פורים הכסף יגיע את האביונים.

ה. **משתה ושמחה** - ילדים לא שותים משקאות חריפים, אבל אפשר לשתות מיץ ענבים בסעודת פורים. והעיקר לשמוח בשמחת המצווה - על ידי שירי הלל לקב"ה שהציל אותנו ועשה לנו ניסים בשושן הבירה.

ה. **משתה ושמחה** - ילדים לא שותים משקאות חריפים, אבל אפשר לשתות מיץ ענבים בסעודת פורים. והעיקר לשמוח בשמחת המצווה - על ידי שירי הלל לקב"ה שהציל אותנו ועשה לנו ניסים בשושן הבירה.

2. האם יש מצווה להתחפש?

א. אין מצווה להתחפש, אבל יש בכך מנהג שמשמח את כולם משום "ונהפוך הוא". בכל מקרה צריך לזכור שהתחפושות צריכות להיות מתאימות לאדם - כדאי לבחור תחפושת שמתאימה לאישיות

להכיל שני מיני מאכלים. יש לזכור את מטרתו המרכזית של המשלוח - קירוב לבבות - **ושליחת דברים שימושיים** הרבה מוצרים כגון ממתקים שצריך להיפטר מהם לפני בוא חג הפסח הקרב ובא. ילדים בני מצווה חייבים במשלוח מנות (ואף ילדים בגיל חינוך), לכן אם אין להם משלהם, ההורים יתנו להם את המוצרים במתנה, על מנת שיוכלו לשלוח מנות לחבריהם.

משתה ושמחה

"חייב איניש לבסומי בפוריא..." - חובה לעשות **סעודת פורים** ביום הפורים, ולהודות בה על הנסים שעשה לנו הקב"ה. גם בלילה נוהגים להרבות בסעודה יותר מהרגיל, אבל לא יוצאים בזה ידי חובת סעודה²⁵.

שותים יין - "נכנס יין יצא סוד" - מטרת השתיה על מנת שיתגלו מתוך השמחה סודות הנשמה באופן חיובי - בגילויי שבח והודיה לקב"ה, מי שהיין גורם לו תופעות הפוכות מכך אינו יכול לקיים מצווה זו עם יין. כמו כן על פי שיטת הרמ"א²⁶ ניתן לצאת ידי חובה על ידי כך שישתה יותר ממה שהוא רגיל וירדם, (יכול לשכב לנוח ולהרדם בכוונה תחילה).

את סעודת פורים עדיף לקיים לאחר שמתפללים תפילת מנחה²⁷.

בברכת המזון ובתפילה מוסיפים **"על הניסים"**... בימי מרדכי ואסתר". אם הסעודה מסתיימת לאחר לילה בכל זאת מוסיפים **"על הניסים"** בברכת המזון²⁸.

9. רמ"א שם, ועיינו במשנה ברורה שם ס"ק ה, שהביא את הדעות השונות.

10. רמ"א סימן תרפו סעיף ב, "ב"שער הציון" ס"ק יא ציין שמכיוון שיום התענית אינו קבוע מעיקר הדין ליג אדר, אלא לימים לאורך חודש אדר, לכן מי שלא צם רק בשל כאב עינים צריך לצום ביום אחר לאחר שהכאב יחלוף.

11. איסור אכילה - שולחן ערוך ורמ"א, סימן תרצב, סעיף ד. היתר טעימה במגן אברהם שם ובדרך החיים.

12. משנה ברורה, סימן תרפח, ס"ק יב.

13. שערי תשובה, סימן תקפז, ס"ק א.

14. שולחן ערוך, סימן תרצ, סעיף ד.

15. משנה ברורה, סימן תקפט ס"ק יט.

16. שולחן ערוך, סימן תרפז, סעיף א.

17. משנה ברורה, סימן תרפז ס"ק יז.

18. משנה ברורה, סימן תרצב ס"ק ט.

19. רמ"א סימן תרצב סעיף א, אך לדעת ה"אליהו רבה" ניתן לברך גם ללא ציבור.

20. שולחן ערוך ורמ"א, סימן תרצב, סעיף א.

21. רמ"א, סימן תרצ, סעיף יז.

22. שולחן ערוך, סימן תרצד, סעיף א.

23. שולחן ערוך שם, סעיף ג.

24. שולחן ערוך, ורמ"א, סימן תרצה, סעיף ד.

25. שולחן ערוך, ורמ"א, סימן תרצה, סעיף א.

26. סימן תרצה, סעיף ב.

27. רמ"א שם.

28. שולחן ערוך ורמ"א שם, סעיף ג.

למי שלא יכול היה לשמוע את המגילה, מכיוון ששמר על ילדיו בבית. חייבים להיות בשקט מוחלט ולא להפסיק בשיחה מתחילת הברכות שלפני המגילה ועד לאחר סיום ברכת "הרב את ריבנו"¹⁸. אם אין עשרה בקריאת המגילה¹⁹ - לא מברכים את ברכת "הרב את ריבנו" (למשל: בקריאה לחולה או למי שלא יכול היה להגיע לבית הכנסת).

בברכת שהחיינו על קריאת המגילה יכוון על כל מצוות היום. אשכנזים מברכים שהחיינו גם בלילה וגם ביום, ספרדים מברכים שהחיינו רק בקריאת הלילה²⁰. נהוג להכות בשעה שמזכירים את שמו של הצורר - המן²¹.

לאחר שיוצאים מבית הכנסת ביום פורים, מתחילים בלימוד תורה לפני שמתחילים את מצוות היום, מחשש שמא ישקע בכל עיסוקי פורים ולא ילמד כלל.

מתנות לאביונים

מתנות לאביונים, צריך לתת שתי מתנות לשני אביונים שונים²². האביונים צריכים לקבל את המתנות במהלך יום הפורים.

למי ראוי לתת? ראשית - "עניי עירך קודמים" - לכן תושבי אפרת יתנו לאביונים תושבי הישוב, ובכל מקרה יש לתת לאביון שחוגג את פורים באותו היום, לכן לא ניתן לתת מתנות לאביונים לתושבי ירושלים, שחוגגים פורים ביום ט"ו באדר ולא ביום י"ד באדר. במעות פורים - נוהג הכלל: "כל הפושט ידו נותנים לו" - לא בודקים אחרי העני האם הוא באמת עני או לא, אלא כל מי שמבקש הוא בגדר עני וראוי לתת לו²³.

ילדים בני מצווה חייבים במתנות לאביונים (ואף ילדים בגיל חינוך), לכן אם אין להם משלהם, ההורים יתנו להם כסף במתנה, על מנת שיוכלו לתת לעניים.

פתרון למתן מתנות לאביונים בו ביום. מי שמעוניין להשתתף במתנות לאביונים באופן קהילתי יכול להביא כסף לנציגי חסדי אפרת או לקופות שלהם שיפוזרו בבתי הכנסת השונים. כסף זה יחולק למשפחות מתאימות ובכך יוצאים ידי חובה במתנות לאביונים. כמו כן ניתן למסור מעות פורים לידי המרא דאתרא הרב שלמה ריסקין שליט"א.

ראוי להדר במתנות לאביונים יותר מאשר במשלוחי המנות וסעודת פורים.

משלוח מנות איש לרעהו

חייב אדם לשלוח מנות איש לרעהו ואישה לרעותה²⁴. משלוח מנות נועד להיות דבר שיוכל להיות שימושי לסעודת פורים עצמה, לכן לא כדאי לשלוח מוצרי מזון הזקקים הכנה, אלא דברים מוכנים שניתן לאכול בו ביום.

מה מכיל משלוח המנות? המשלוח צריך

מאיזה גיל נותנים זכר למחצית השקל? יש אומרים מגיל עשרים⁹ - כמו שכתוב בפסוק "מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל", ויש המחייבים מגיל מצוות, ויש המקדימים אף יותר מזה.

יש להקפיד לומר "זכר למחצית השקל" ולא "מחצית השקל", כדי שלא ייראה שאדם הקדיש את הכסף לבית המקדש.

תענית אסתר

תענית אסתר היא זכר לתענית של אסתר המלכה בשושן הבירה בטרם נכנסה לאחשורוש כדי לבקש על עמה. לכן דיני תענית זאת קלים יותר משאר התעניות מכיוון שהיא לא ניתקנה על אבילות. ולכן יש להקל בתענית לנשים הרות, מניקות, חולה שאין בו סכנה ואפילו מי שרק כואבות לו העיניים¹⁰.

תחילת התענית: 4:35
סיום התענית: 17:55

לכתחילה אין לאכול לפני קריאת המגילה. אך מי שאינו חש בטוב בגלל התענית רשאי לטעום משהו לפני קריאת המגילה¹¹ באם יש לו "צורך גדול" לכן.

זמן פורים

פורים חל ב"ד אדר בכל המקומות למעט ערים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון שבהן חוגגים ביום ט"ו באדר. באופן כללי ההלכה קובעת שהיום בו כל אדם מחוייב לחגוג את פורים אינו תלוי במקום שבו הוא מתגורר בדרך כלל, אלא במקום שבו הוא נמצא באותו היום בשעת "עלות השחר"¹². לכן אם תושב אפרת יהיה בביתו בעלות השחר של יום י"ד, וירושלים בעלות השחר של יום ט"ו, הוא יהיה חייב במצוות הפורים בשני הימים.

מקרא מגילה

חייב אדם לקרוא את המגילה בלילה ולישנותה שוב ביום. אנו מחשיבים את קריאת המגילה של היום להיות החשובה יותר¹³, ולכן חשוב ביותר להגיע לקריאת המגילה ביום פורים, ולא רק בליל פורים.

כל אדם חייב לשמוע את כל המגילה ואפילו אם פספס רק חלק קטן לא יצא ידי חובה, לכן כל אחד יחזיק מגילה לפניו ואם לא שמע משהו מהקורא ישלים בעצמו. אבל לא יקרא את כל המגילה ביחד עם הקורא¹⁴, ואם יש לו מגילה כשרה כתובה על קלף מותר¹⁵ שיזהר שלא לבלבל את השומעים.

נשים חייבות בקריאת מגילה. מחנכים את הילדים לקריאת מגילה¹⁶. אולם מישהו צריך לשמור על הילדים הקטנים שאינם מסוגלים שלא להרעיש בשעת הקריאה של המגילה, **ילדים כאלו אין להביאם לבית הכנסת**¹⁷. לכן מתקיימת קריאת מגילה מאוחרת יותר גם